

לעיבוד וחיזוק הלימוד והחזרה
בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

דעם רבינ'ס מעשיות ומשלים

מעשה מ'טענדא ורענדא'

"אם מתכונן אתה באמת בדבריה - אבחנוך בדבר זה: היות שישי אצלי 'טענדא ורענדא', ואם תלבישהו עליה ותלך לבוש עמו כמה פעמים ברחובות העיר - אז אדע לנכון כי פונתך לאמת, ואז אכן אתן לך את כל הכסף הנצרך לך לצדקה". תקף ומיד הסכים לזה האיש הפשוט הנ"ל, ועל אף הבזיונות לבש את ה'טענדא ורענדא' וסבב עמו כמה פעמים ברחובות העיר. כשחזר נתן לו העשיר את הכסף הנצרך לו לצדקה כפי שהבטיח, ואז בקש האיש הפשוט מהעשיר שיתן לו במתנה את ה'טענדא ורענדא'; ונתן לו. קדם פטירת האיש הפשוט הניח צואה שממלבוש ה'טענדא ורענדא' הנ"ל יעשו לו התכריכים, וכן עשו לו; אולם לשתי אצבעות מהרגל לא הספיק המלבוש לכסותו, והשלימו לו זאת מחתיכה של איזה בגד אחר אשר בו לא היה צער של בזיונות עבור כבוד שמים, ועל כן שלטה בו הרמה.

מעשה אמתי זה ספר רבי פנחס קיבליטשער בשם רבנו זכרוננו לברכה, וכששאלו לרבי אברהם בן רבי נחמן אם מעשה זה אכן ספרו רבנו, אמר: "כאטשע סון רבי'ן נאכזאגן האב איה דאס נישט געהערט, אבער רבי פנחס איז א בר סמכא" - "אף על פי שלא שמעתי שיאמרוהו בשם רבנו, אולם רבי פנחס הוא בר סמכא"; גם אמר שאיננו יודע אם מתר להנות מ'טענדא ורענדא', שהוא ממשישי עבודה זרה:

(שיש"ק ח"א תקל"ג)

מעשה שהיה בעיר אחת שמחמת איזו סבה היו צריכים לפנות שם קברים שנים רבות לאחר הקבורה, ובעת שפנו הקברים מצאו וראו באחד מהקברים שגופו של הנפטר עדין שלם, ובכל גופו לא שלטה כלל רמה - מלבד חתיכה קטנה שסביב אצבעות הרגל; והשתוממו על זה מאד, והלכו לרב העיר שהיה אדם גדול, וספרו לפניו מה שראו, ושאל ודרש הרב במתיבתא דרקייעא לידע מיהו נפטר זה ומיהו הסבה שזכה לדבר זה.

וגלו משמיע לרב שיהודי זה היה בחיים חיותו איש פשוט, והיה הולך עבור צרכי צדקה - "א פראסטער מענטש", וואס ער איז ארוימגעגאנגען נאך צדקות", וזכה למעלה הנ"ל בסבת הבזיונות שסבל עבור כבוד שמים, כי פעם אחת כשהלך לקבץ נדבות עבור מצוה גדולה, והיה צריך למצוה זו כמה מאות אדמים, בא לעשיר אחד ותבעו והפצירו לזה, והנה עשיר זה היה מלוה ממון ברבית לנכרים, ופעם הלוה ממון ברבית לכמר עני אחד, ומשכן הכמר לעשיר עבור החוב את ה'טענדא ורענדא' שלו (הוא מלבוש של הכמרים המיוחד לעת שמלויים את פגריהם בעבודת אליליהם), אחר כך מת הכמר ולא השיב חובו, ונשאר ה'טענדא ורענדא' אצל העשיר; וכשבא האיש הפשוט הנ"ל לתבע את העשיר לצדקה, אמר לו העשיר:

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה י"ב - מבעל תפלה (3)

עשיר, כי עקר האמונה היה אצלם הממון, כנ"ל. והיה להם עבודות וקרבנות וקטרת, שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל (דהינו בעלי הממון הרבה כנ"ל).

ובודאי אף-על-פי-כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזלה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל, היה רוצח וגזלן, כדי שיהיה לו ממון, כי עקר היה אצלם הממון כנ"ל, כי על-ידי הממון יכולים לקנות כל דבר אכילה ומלבושים, ועקר חיות האדם, על-ידי הממון (כן היתה סברתם לפי דעתם המשבשת והנבוכה) על כן היה הממון האמונה שלהם.

והיו משתדלים, שלא יהיה נחסר אצלם ממון כלל, כי הממון הוא עקר האמונה והאלקות שלהם, כנ"ל, אדרבא, צריכים להשתדל להוסיף ולהכניס ממון ממקומות אחרים לתוך המדינה.

והיו יוצאים מהם סוחרים לסחור במדינות אחרים כדי להשתכר ממון, להכניס ממון יותר לתוך המדינה. וצדקה, בודאי הוא אסור גדול לפי דעתם, כי הוא מחסיר שפע ממונו אשר נתן לו האלקים, אשר זה הוא העקר, שיהיה לו ממון, והוא פוגם ומחסיר ממונו, על כן בודאי היה אסור אצלם לתן צדקה.

ושלחו אנשים לבקש ולחפש הרים הגבוהים, כנ"ל, והלכו ובקשו ומצאו הרים גבוהים מאד. והלכו כל בני המדינה וישבו שם, על ההרים הגבוהים, הינו שעל כל הר והר ישבו שם איזה קבוץ מאנשי המדינה הנ"ל, ועשו סביב ההר חזקת גדול,

והיה שם חפירות גדולות וכיוצא סביב ההר, עד שלא היה אפשר בשום אופן, שיבוא אליהם שום אדם, כי לא היה רק שביל נעלם אל ההר באופן שאדם אחר לא היה יכול כלל לבוא אליהם, וכן בהר השני וכן בכל ההרים עשו חזקת וכו', כנ"ל.

והעמידו שומרים ברחוק מן ההר, כדי שלא יתקרב להם זר, והם היו יושבים שם, על ההרים, והיו מתנהגים במנהג הנ"ל. והיו להם אלהות רבים דהינו לפי הממון, כנ"ל.

ומאחר שהיה העקר אצלם הממון, עד שעל-ידי ממון הרבה היו נעשים אלוך, על כן היה להם חשש מרציחה וגזלה, כי כל אחד יהיה רוצח וגזלן כדי שיהיה נעשה אלוך על ידי הממון שיגזל, אף אמרו, שמאחר שהוא אלוך (דהינו העשיר בעל הממון הוא אלוך), הוא ישמר מגזלות ורציחות.

ותקנו עבודות וקרבנות, שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל. גם היו מקריבים בני-אדם, והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו ואחר-כך יתגלגל ויהיה

גם הִיא אֶצְלָם מְמַנִּים, שֶׁהֵיוּ מְמַנִּים לְהַשְׁגִּיחַ עַל כָּל אֶחָד אִם יֵשׁ לוֹ כָּל־כֶּף מְמוֹן כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר, כִּי כָּל אֶחָד הִיא צָרִיךְ לְהִרְאוֹת עֲשׂוֹ בְּכָל פַּעַם, כְּדֵי שֶׁיְהִי נִשְׁאָר בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲלָה, שֶׁהִיא לוֹ לְפִי מְמוֹנוֹ, כַּנ"ל.

וּלְפַעֲמִים הִיא נַעֲשֶׂה מַחֲיָה אָדָם, וּמֵאֲדָם־חֲיָה, דִּהְיֵנוּ כְּשֶׁאֶחָד אֶבֶד מְמוֹנוֹ, אֲזִי נַעֲשֶׂה מֵאֲדָם חֲיָה אַחֵר שֶׁאֵין לוֹ מְמוֹן, וְכֵן לְהַפְּךְ: כְּשֶׁאֶחָד הִרְוִיחַ מְמוֹן, אֲזִי נַעֲשֶׂה מַחֲיָה אָדָם. וְכֵן בְּשֶׁאֵר הַמַּעֲלוֹת כְּפִי הַמְּמוֹן, כַּנ"ל. וְהֵיוּ לָהֶם צוּרוֹת וּפִאֲטָרְעִין שֶׁל אוֹתָן הָאֱלֻקוֹת (דִּהְיֵנוּ בַּעֲלֵי הַמְּמוֹן), וְהֵיוּ אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוּרוֹת הַלָּלוּ, וְהֵיוּ מְחַבְּקִים וּמְנַשְׁקִים אוֹתָם, כִּי זֶה הִיא הָעֵבֹדָה וְהָאֲמוּנָה שֶׁלָּהֶם, כַּנ"ל.

וְהָאֲנָשִׁים הַנ"ל, דִּהְיֵנוּ הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּרִים שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנ"ל, חֲזָרוּ לְמִקּוֹמָם וְסִפְרוּ לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה מִגְדֹּל הַטְּעוֹת וְהַשְּׁטוֹת שֶׁל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה אִיךָ הֵם נְבוֹכִים מְאֹד בְּתַאֲוֹת מְמוֹן, וְשֶׁהֵם רוֹצִים לַעֲקֹר לְמְדִינָה אַחֶרֶת וְלַעֲשׂוֹת לָהֶם כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת

עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנ"ל, שֶׁהוּא מִתְּיָרָא, שֶׁלֹּא יִתְעוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אַחֲר־כֶּף נִשְׁמַע, שֶׁעָשׂוּ לְעַצְמוֹן אֱלֻקוֹת, כַּנ"ל. עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנ"ל, שֶׁעַל דְּבַר זֶה הִיא מִתְּיָרָא וְדוֹאֵג מִתְחַלָּה.

וְהָיָה לוֹ לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה רַחֲמָנוּת גְּדוֹל עֲלֵיהֶם, וְנִתְיָשֵׁב לִילָךְ בְּעַצְמוֹ לְשֵׁם, אוֹלֵי יֵשִׁיב אוֹתָם מִטְּעוֹתָם. וְהִלֵּךְ לְשֵׁם הַבַּעַל־תְּפִלָּה וּבָא אֶל הַשּׁוֹמְרִים, שֶׁעוֹמְדִים סְבִיב הָהָר.

וְהַשּׁוֹמְרִים מִסְתַּמָּא הֵיוּ אֲנָשִׁים קְטַנִּים בְּמַעֲלָה, שֶׁהֵם רִשָּׁאִים לַעֲמֹד בְּאִירָא דְהָאֵי עֲלָמָא, כִּי אֲנָשִׁים, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מַעֲלוֹת מַחֲמַת הַמְּמוֹן, כַּנ"ל, הֵם אֵינָם יְכוּלִים כָּלֵל לְהַתְּעַרֵּב עִם בְּנֵי הָעוֹלָם וְלַעֲמֹד בְּאִירָא דְהָאֵי עֲלָמָא, שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ עַצְמוֹן, כַּנ"ל,

וְלֹא הֵיוּ יְכוּלִים לְדַבֵּר כָּלֵל עִם בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ אוֹתָם בְּהַבֵּל פִּיָּהֶם (עַל כֵּן בּוֹדָאֵי הַשּׁוֹמְרִים שֶׁעָמְדוּ חוּץ לַעִיר, הֵיוּ קְטַנִּים בְּמַעֲלָה כַּנ"ל), אִךְ גַּם הַשּׁוֹמְרִים הִיא לָהֶם הַצּוּרוֹת הַנ"ל, וְהֵיוּ מְחַבְּקִים וּמְנַשְׁקִים אוֹתָם בְּכָל פַּעַם, כִּי גַם אֶצְלָם הִיא עֲקָר הָאֲמוּנָה הַמְּמוֹן, כַּנ"ל.

וּבֵּא הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנ"ל אֶצֶל שׁוֹמֵר אֶחָד, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמוֹ מִהַתְּכַלִּית: בְּאִשְׁרֵי שֶׁעָקַר הַתְּכַלִּית הוּא רַק עֲבוֹדַת ה', תּוֹרָה וְתְפִלָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ', וְהַמְּמוֹן הוּא שְׁטוֹת וְאֵינּוּ תְּכַלִּית כָּלֵל וְכוּ'.

וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו כָּלֵל הַשּׁוֹמֵר הַנ"ל, כִּי כִּבֵּר נִשְׁקַע אֶצְלָם מִיָּמִים רַבִּים, שֶׁעָקַר הוּא רַק הַמְּמוֹן, כַּנ"ל. וְכֵן הִלֵּךְ הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְשׁוֹמֵר שֵׁנִי וְדַבֵּר עִמוֹ גַּם־כֵּן כַּנ"ל וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו גַּם־כֵּן.

וְכֵן הִלֵּךְ אֶל כָּל הַשּׁוֹמְרִים, וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלָיו כָּלֵל. וַיֵּשֶׁב עַצְמוֹ הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְנִכְנַס לְתוֹךְ הָעִיר, שֶׁהִיָּתָה עַל הָהָר, כַּנ"ל, כְּשֶׁבָּא לְשֵׁם, הִיא אֶצְלָם פְּלִיאָה, וְשֶׁאֵלוֹ אוֹתוֹ: אִיךָ נִכְנַסְתָּ לְכָאן. כִּי לֹא הִיא אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְכַנֵּס אֶצְלָם כַּנ"ל. הַיֵּשִׁיב לָהֶם: מֵאַחֵר שֶׁכִּבֵּר נִכְנַסְתִּי, יְהִיָּה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, מָה אַתָּם שׁוֹאֲלִים עַל זֶה? וְהִתְחִיל הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְדַבֵּר עִם אֶחָד מִהַתְּכַלִּית וְכוּ', כַּנ"ל, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו כָּלֵל, וְכֵן הַשֵּׁנִי וְכֵן כָּלָם, כִּי כִּבֵּר נִשְׁקַעוּ בְּטְעוֹתָם הַנ"ל.

שאלות לחידודא

בחן 38אך:

מעשה י"ב מבעל תפילה (3)

- כשאחד תרם את כל ממונו לצדקה
- כשאחד נתרפא מחליו
- כשאחד הרויח יותר ממון
- ז. **מה היו עושים לצורות של אותן אלקות שלהם?**
 - היו זורקים אותם על הארץ
 - היו מנשקים ומחבקים אותם
 - היו רוקדים עם זה
- ח. **מה ענה הבעל תפילה לאנשיו כשמע שיש להם אלקות ר"ל?**
 - שעל זה היה מתירא ודואג מתחילה
 - היה לו רחמנות גדול עליהם
 - שתי התשובות נכונות
- ט. **מה ענו השומרים לבעל תפילה כשדיבר עימם מהתכלית?**
 - יש לנו תכלית אחר
 - לנו יש דרך אחרת
 - לא שמעו אליו כלל
- י. **האם למדת את המעשה השבוע?**
 - כן
 - לא
 - חלק

- א. **איזה דרך היה פתוח להיכנס למדינה על ההרים?**
 - כביש רחב שכולם ייכנסו
 - שביל צר בקצה העיר שחלק אנשים ייכנסו
 - שביל נעלם שאדם אחר לא יכול להיכנס
- ב. **מה היו עושים לאלקות שלהם?**
 - מתפללים אליהם ר"ל
 - מקריבין את עצמן לקרבנות ר"ל
 - שתי התשובות נכונות
- ג. **האם היה רציחות וגזילה במדינה של עשירות?**
 - לא
 - מדי פעם
 - מלאה ברציחה וגזילה
- ד. **האם היה מותר לתת צדקה במדינה של עשירות?**
 - מצוה גדולה
 - איסור גדול
 - מותר אבל אינו מצוה
- ה. **מתי נעשה מאדם חיה במדינה של עשירות?**
 - כשאחד איבד את ממונו
 - כשאחד איבד את ממון חברו
 - כשאחד נשך את חברו
 - ו. **מתי נעשה מחיה אדם שם?**

בעומק המעשה

כמה פעמים מוזכר במעשה זו שלמדנו השבוע המילה "ממון" ?

תשובות על המבחן של שבוע שעבר

כמה דרגות רבינו מפרט שהיה ר"ל למדינה של עשירות ?

7 דרגות: היה רעה ועוף, היה או עוף, סתם בני אדם, כובב, מזל, מלאך, אלקות ר"ל

דעם רבינ'ם
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה: בפקס - 1532-6519611 להודעות - 02-5345040 לקבלת הגליון באימייל - m025345040@gmail.com